

University of Tehran press

Research in Contemporary World Literature

http://jor.ut.ac.ir, Email: pajuhesh@ut.ac.ir

p-ISSN : 2588-4131 e-ISSN: 2588 -7092

An Analysis of the Impact of the Second World War on the Ideal of the Family in Uwe Timm's *Am Beispiel meines Bruders*

Mohammad Hossein Haddadi¹ 0009-0002-3148-6827 Gholamreza Feyzi²

1. Department of German Languages and Literatures, Faculty of Foreign Languages and Literatures, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: haddadi@ut.ac.ir

2. Department of German Languages and Literatures, Faculty of Foreign Languages and Literatures, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: rezafeyzi363@gmail.com

---

Article Info

ABSTRACT

Article type:

Research Article

Article history:

Received: 16 January 2024

Received in revised form: 17 August 2024

Accepted: 25 September 2024

Published online: Spring2025

Keywords:

Uwe Timm, ideal of family, nationalism, National Socialism, World War II, consequences of war, discrimination.

Contemporary German literature is significantly tied to the Second World War and its consequences; a war for which many Germans initially showed great enthusiasm. They considered it “pure Aryan nationalism,” but once the war ended, they called it a great historical mistake. The subject of the Second World War has been one of the most important pillars of contemporary literature for many years: some prominent writers were eyewitnesses to the war, its devastations, and the massacre of many people around the world. Among these writers is Uwe Timm, whose *Am Beispiel meines Bruders* (2003) challenged the life of his family, who were directly affected by the Second World War and its consequences. Using a frank and at the same time satirical language, the book depicts the destructive effect of the war on family relationships as a devastating phenomenon. Karl-Heinz, Uwe Timm’s brother, is the protagonist of the novel, while the story of his parents and his sister is also intertwined with his fate. Even though Uwe was three years old when his brother died, leaving only a vague image in his mind, Uwe tried to create his work by using the photos and letters that his brother sent his family sometimes from the battlefield and sometimes in a secluded corner. Based on the image of a German family’s vision of the Second World War, the present article aims to answer the question of what effect the war had on the Tim’s family relationships and how this phenomenon led to discrimination between children by parents.

Cite this article: Haddadi, M. H, and Feyzi, G. “An Analysis of the Impact of the Second World War on the Ideal of the Family in Uwe Timm’s *Am Beispiel meines Bruders*” *Research in Contemporary World Literature*, 2025, 30 (1), 49-66. DOI: <http://doi.org/10.22059/jor.2024.370478.2492>.

© The Author(s).

Publisher: University of Tehran Press.

DOI: <http://doi.org/10.22059/jor.2024.370478.2492>.

بررسی تأثیر جنگ ناسیونالیستی جهانی دوم بر آرمان خانواده در اتوبیوگرافی مثلاً برادرم اثر اووه تیم محمدحسین حدادی^۱ غلامرضا فیضی^۲

۱. گروه زبان و ادبیات آلمانی، دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: haddadi@ut.ac.ir

۲. گروه زبان و ادبیات آلمانی، دانشکده زبان‌ها و ادبیات خارجی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: rezafeyzi363@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	ادبیات معاصر آلمان به گونه‌ای چشمگیر با جنگ جهانی دوم و حاشیه‌های آن گره خورده است، جنگی که بسیاری از آلمانی‌ها در ابتدا شور و اشتیاق وافری به آن نشان دادند و آن را «ملی‌گرایی خاص آریایی» قلمداد کردند، اما پس از پایان جنگ آن را یک اشتباه فاحش تاریخی نامیدند. موضوع جنگ جهانی دوم تا سالیان متمادی یکی از ارکان مهم ادبیات معاصر بوده و در این میان نویسندگان برجسته‌ای ظهور کردند که به‌عینه شاهد جنگ و خرابی‌های آن و همچنین کشتار کثیری از مردم جهان، به‌ویژه هموطنان‌شان بودند. از جمله‌ی این نویسندگان، اووه تیم است که با اثر خود مثلاً برادرم، زندگی خانوادگی خود را که تحت تأثیر مستقیم جنگ ناسیونالیستی جهانی دوم و پیامدهای آن قرار دارد به چالش کشیده و با زبانی صریح و در عین حال نیشدار تأثیر مخرب این پدیده را بر روابط خانودگی به تصویر می‌کشد. در این اثر، کارل هاینتس، برادر اووه تیم، محور اصلی داستان است، ولی سرگذشت پدر و مادر و خواهر وی نیز با سرنوشت او عجین شده است. اووه با آنکه هنگام فوت برادر، سه ساله بوده و تنها تصاویر مبهمی در ذهن دارد، با استفاده از عکس‌ها و نامه‌هایی که برادرش گاهی از میدان جنگ و گه‌گداری در گوشه‌ای خلوت، با خانوادگی خود ارتباط برقرار کرده، کمک گرفته است تا این اثر را خلق نماید. مقاله‌ی ذیل بر بستر تصویر بینش یک خانوادگی آلمانی به جنگ ناسیونالیستی جهانی دوم در اثر مثلاً برادرم، به دنبال پاسخ به این سؤال است که جنگ چه تأثیری بر روابط خانوادگی بین اعضای خانوادگی تیم داشته و این پدیده چگونه به تبعیض بین فرزندان از طرف والدین منجر شده است.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۶	
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۵/۲۷	
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۷/۰۴	
تاریخ انتشار: بهار ۱۴۰۴	
کلیدواژه‌ها: اووه تیم، آرمان خانواده، ناسیونالیسم، ناسیونال سوسیالیسم، جنگ جهانی دوم، پیامد جنگ، تبعیض.	

استناد: حدادی، محمدحسین و فیضی، غلامرضا. "بررسی تأثیر جنگ ناسیونالیستی جهانی دوم بر آرمان خانواده در اتوبیوگرافی مثلاً برادرم اثر اووه تیم". پژوهش ادبیات معاصر جهان ۱۴۰۴، ۳۰ (۱)، ۴۹-۶۶.

DOI: <http://doi.org/10.22059/jor.2024.370478.2492>

© نویسندگان.

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران.

۱- مقدمه

دو جنگ جهانی اول و دوم که در شمار بزرگترین رویدادهای تاریخ بشری قرار دارند، تأثیرات عظیمی نیز بر ادبیات کشورهای درگیر در این دو رویداد داشته‌اند. آنچه این دو رویداد بزرگ تاریخ بشری را در ادبیات آلمان به هم پیوند می‌دهد، ظهور نویسندگانی است که جنگ را با گوشت و پوست و استخوان خود لمس کرده و پس از پایان جنگ با نگارش آثاری در باب جنگ، احساسات درونی خود را نسبت به این پدیده منعکس کرده‌اند. و آنچه این دو رویداد را در ادبیات آلمان از هم متمایز ساخته است، این نکته است که پس از پایان جنگ جهانی اول، بسیاری از نویسندگان شیفته‌ی پدیده‌ی جنگ بوده و به جنگ به‌عنوان ابزاری برای موجودیت سیاسی و ناسیونالیستی خود (یکی از دلایل رشد جنبش‌های ناسیونالیستی در دهه‌ی بیست قرن بیستم در آلمان و به‌ویژه ظهور ایدئولوژی ناسیونال سوسیالیسم) می‌نگریستند (حدادی ۲۰۰۴)، در حالی که بسیاری از نویسندگان آلمانی پس از جنگ جهانی دوم، غروب ناسیونالیسم را در آثار خود رقم زده و جنگ را آماج حملات شدید خود قرار دادند.

در میان آثاری که پس از جنگ جهانی دوم در باب تأثیر جنگ بر خانواده نگاشته شده‌اند (که از جمله باید به روزنگار^۱ در سال ۱۹۴۷، اثر آنه فرانک^۲ و الگوی کودکی^۳ در سال ۱۹۷۶، اثر کریستا ولف^۴ اشاره کرد)، اتوبیوگرافی (خودزندگی‌نامه) مثلاً *برادرم* نوشته‌ی اووه تیم^۵ نیز از جایگاه ویژه و برجسته‌ای برخوردار است. این اثر به‌عنوان بخشی از سمینار «نگاه‌های جدید به ناسیونال سوسیالیسم» خلق و برای اولین بار در سال ۲۰۰۳ منتشر شد و موضوع آن، تنش‌های خانوادگی در زندگی اووه تیم در دوران جنگ جهانی دوم است. نکته‌ی جالب در مورد این اثر، جستجوی قابل توجه و در عین حال ناامیدکننده‌ی اووه تیم برای هویت خود در هر صفحه بوده و دلیل آن نیز احتمالاً این است که او تنها با کنار آمدن با شرایط خانوادگی خود می‌تواند آن را پیدا کند. این اتوبیوگرافی به خواننده بینشی عمیق از زندگی درونی اووه تیم می‌دهد و با انعکاس وقایع تکوینی جنگ جهانی دوم، تأثیراتی را که این پدیده بر روان انسان و کل زندگی یک فرد و خانواده در جامعه می‌تواند داشته باشد، به چالش کشیده است.

مثلاً *برادرم* به وضوح پیامدهایی را که اساساً جنگ و در این میان به‌ویژه جنگ ناسیونالیستی جهانی دوم بر زندگی مشترک در خانواده و شکاف ظاهراً غیرقابل عبور بین نسل‌های مختلف را دارد؛ به تصویر کشیده و در معرض قضاوت خوانندگان قرار می‌دهد. آنچه در انتخاب موضوع این مقاله نقشی بسیار تعیین‌کننده داشته، جنبه‌ی روانشناختی اتوبیوگرافی مثلاً *برادرم* است و دقیقاً به همین دلیل نیز است

¹ *Tagebuch*

² Anne Frank

³ *Kindheitsmuster*

⁴ Christa Wolf

⁵ Uwe Hans Heinz Timm

که پردازش به تفکر و احساسات درونی نسل خاص دوران حاکمیت فاشیستی ناسیونال سوسیالیسم، جنبه‌ی مهمی از این مقاله را تشکیل داده است. این مقاله در راستای این نگرش، با پاسخ به چرایی و چگونگی تأثیر جنگ بر آرمان خانواده در اثر *مثلاً برادرم*، این فرضیه را دنبال می‌کند که جنگ به‌طور اجتناب‌ناپذیر تأثیرات بسیار منفی بر مسایل اجتماعی روز خواهد داشت.

روش تحقیقی که در این مقاله مورد استفاده قرار می‌گیرد، روش توصیفی-تحلیلی بوده و بر بستر این روش، دیدگاه اووه تیم در باب تأثیرات مخرب جنگ (ناسیونالیستی جهانی دوم) بر نظام و آرمان خانواده در دوران حاکمیت فاشیستی رایش سوم استنباط و استخراج می‌شود. برای نیل به اهداف این مقاله، در کنار نگاه تحلیلی به زندگی ادبی اووه تیم، ابتدا تضاد نسلی و حافظه‌ی خانوادگی لازم برای این امر مورد بررسی قرار خواهد گرفت. سپس این اثر از نظر محتوایی و ادبی مورد تحلیل قرار خواهد گرفت تا بستر لازم برای مباحث بعدی فراهم شود. تمرکز جستار بر روی بخشی است که در آن عوامل بروز درگیری در خانواده‌ی اووه تیم تحلیل می‌شود و در این راستا شکاف خانوادگی و رابطه‌ی دشوار بین اووه تیم و پدرش و همچنین تصویر برادر، کارل هاینتس^۱ (که در جنگ جهانی دوم کشته می‌شود) در خاطرات خانوادگی در نظر گرفته خواهد شد. در ضمن برای تعمیق بیشتر، درک ذهنی والدین از این شخصیت (برادر اووه تیم) و دیدگاه اووه تیم در باب جایگاه وی در خانواده به چالش کشیده می‌شود. با وجود ترجمه‌ی اثر *مثلاً برادرم* به زبان فارسی توسط محمود حسینی‌زاد، تاکنون حتی به صورت کوتاه و یا نقدگونه، نوشته‌ای در باب این اثر و نیز دیگر آثار ترجمه شده‌ی اووه تیم به زبان فارسی در ایران نگاشته نشده و این جستار اولین کار تحقیقی در مورد این ادیب برجسته‌ی ادبیات معاصر آلمان در ایران است. با آنکه در آلمان می‌توان به آثاری چون *به مثلاً برادرم*، *متن و تفسیر* (۲۰۰۶)، نوشته‌ی هاینتس گوکل^۲ و *مثلاً برادرم*، *تفاسیر* (۲۰۰۶)، نوشته‌ی کلمنس کاملر^۳ اشاره کرد که به خواننده اطلاعاتی در باب اهداف اووه تیم از این اثر می‌دهد، اما یکی از مهمترین آثاری که با تمرکز ویژه بر اتوبیوگرافی *مثلاً برادرم* مواد لازم را برای بررسی تحلیلی دیدگاه‌های سیاسی و اجتماعی اووه تیم و نگاه او به دوران حاکمیت پس از ناسیونال در آلمان فراهم می‌کند، اثری است با عنوان *فراموشی تاریخ* - شیفتگی به تاریخ. در باب *مماشات با گذشته‌های آلمان پس از ۱۹۴۵*، نوشته‌ی آلیدا آسمن^۴ و اوتته فرورت^۵ می‌باشد.

^۱ Karl Heinz

^۲ Heinz Gockel

^۳ Clemens Cammler

^۴ Aleida Assmann

^۵ Ute Frevert

۲- بحث و بررسی

اووه تیم، شاهد زنده‌ی تاریخ جنگ جهانی دوم

اووه هانس هاینس تیم (شناخته شده در ادبیات آلمان با نام اووه تیم) در ۳۰ مارس ۱۹۴۰ در هامبورگ چشم به جهان گشود. او پس از دوران دبستان و دبیرستان، به کالج برانشوایک رفت و در آنجا هم کلاس بنو اوهنه‌زورگ^۱ بود که بعدها در جریان تظاهرات معروف سال ۱۹۶۷ دانشجویان ایرانی و آلمانی علیه شاه ایران در آلمان کشته شد. تیم در دانشگاه‌های مونیخ و پاریس، فلسفه، زبان و ادبیات آلمانی تحصیل کرد و در جنبش دانشجویی سال‌های سرنوشت‌ساز ۱۹۶۷ و ۱۹۶۸ در اتحادیه‌ی دانشجویان سوسیالیست آلمان فعالیت‌های سیاسی می‌کرد. او پس از پایان تحصیلات خود در مقطع دکترا در سال ۱۹۷۱ حرفه‌ی نویسندگی پیشه کرد.

اووه تیم در سال ۱۹۷۱ مجموعه شعر *تناقضات* را منتشر کرد و در ادامه با رمان *تابستان داغ* در سال ۱۹۷۴ که هنوز هم از معدود شواهد ادبی در مورد جنبش دانشجویی سال‌های ۱۹۶۷ و ۱۹۶۸ در آلمان است، به چهره‌ای شناخته شده در ادبیات آلمان مبدل شد. انتشار *نوول کشف سوسیسیس با سس* کاری (۱۹۹۳) موفقیت ادبی فراوانی برای اووه تیم همراه داشت. از سال ۲۰۰۱ تاکنون سه اثر از وی منتشر شده است که هر سه مورد استقبال منتقدان و خوانندگان قرار گرفته است: *قرمز* در سال ۲۰۰۱، *مثلاً برادرم* در سال ۲۰۰۳ و *دوست و بیگانه* در سال ۲۰۰۵.

اووه تیم انواع مختلف ادبی را با موفقیت تجربه کرده است: مقاله، شعر، داستان کوتاه، نوول، نمایشنامه‌ی رادیویی، اتوبیوگرافی، رمان و فیلمنامه. آثار وی به زبان‌های مختلف ترجمه شده‌اند. دو اثر معروف وی *کشف سوسیسیس با سس* کاری و *مثلاً برادرم* به بیش از ۲۰ زبان و از جمله زبان فارسی ترجمه شده‌اند.

اتوبیوگرافی *مثلاً برادرم* یکی از مهم‌ترین آثار ادبی است که در چند سال گذشته در آلمان منتشر شده است. دلیل این اهمیت به‌ویژه به این خاطر است که نویسنده در اثر خود یکی از نقاط تاریک تاریخ آلمان (جنگ ناسیونالیستی جهانی دوم در دوران حاکمیت ناسیونال سوسیالیسم) را با نگاهی بی‌طرفانه و با استناد به خانواده‌ی خود مستند کرده و به تصویر کشیده است. در ضمن نضج جنبش‌های افراطی ناسیونالیستی در سال‌های اخیر و به‌ویژه شکل‌گیری پدیده‌ی شوم ترامپیسم بیش از پیش بر نقش مهم ادبیات در بیداری جوامع بشری و تعامل فرهنگی ملل در صحنه‌ی بین‌الملل صحنه گذاشته است (حدادی ۲۰۲۱، ۵۸۶).

ادبای آلمان پس از جنگ جهانی دوم وظیفه‌ی سنگینی به عهده داشتند. از طرفی باید به مقابله با ادبیات و واژگان و اصطلاحات رواج یافته در دوران نازی‌ها می‌پرداختند و از طرف دیگر این دوران

^۱ Benno Ohnesorg

ذلت‌بار را شرح می‌دادند و در برابر آن موضع می‌گرفتند. در اولین سال‌های پس از جنگ، نویسندگان بیشتر سعی می‌کردند که به‌نوعی این جریان را توجیه کنند، عده‌ای را گناهکار و عمده‌ی ملت را بی‌گناه قلمداد کنند. نویسندگان جدید آلمان بیشتر سعی می‌کنند که به این مسئله این‌گونه نگاه نکنند. اووه تیم از آن دسته نویسندگانی است که سعی می‌کند که واقعیت را بدون توجیه و بدون جبهه‌گیری بیان کرده و با این نگاه تمامی ابعاد سیاسی و اجتماعی دوران حاکمیت هیتلر و حالات روحی و روانی مردم آلمان در این زمان را پوشش دهد. او به‌عنوان یک نویسنده‌ی متعهد در تمام طول زندگی ادبی خود استدلال می‌کند که زندگی باید همیشه با فاصله‌ای انتقادی نگریسته شود، نباید در برابر بی‌عدالتی‌های جامعه تسلیم شد و باید با نگرشی خودآگاه برای وجود خود مبارزه کرد (شموک و همکاران ۱۲۱).

تضاد نسلی و حافظه‌ی خانوادگی

پردازش به موضوع درگیری در خانواده‌های آلمانی که گذشته‌ای ناسیونال سوسیالیستی دارند و در جنایات رژیم رایش سود سهمیم بودند، نقش مهمی در ردیابی دلایل تنش بین نسل‌های مختلف ایفا می‌کند. به‌عنوان یک قاعده، اعضای خانواده را می‌توان به شرح زیر دسته‌بندی کرد (ولتسر ۲):

۱. شاهدان معاصری که ناسیونال سوسیالیسم را تجربه کردند (چه در جبهه، چه در انجمن دختران آلمانی، چه به‌عنوان شهروندان عادی در دوران حاکمیت رایش سوم و ...). آنان به دلیل دخالت در رویدادهای آن زمان، عموماً در موقعیتی نیستند که بتوانند ایدئولوژی ناسیونال سوسیالیسم را به‌طور کلی و رفتار خود را در برابر این ایدئولوژی به‌گونه‌ای خاص ارزیابی کنند.

۲ و ۳. فرزندان و نوادگان آنانکه عمدتاً دانش عمیقی از ناسیونال سوسیالیسم و هولوکاست دارند و همچنین تصویری از والدین یا پدربزرگ و مادربزرگ خود دارند که اصلاح آن دشوار است.

این سه گروه دیدگاه خاص نسلی از جهان و رویدادهای جهان را دارند. آنها خود را جماعت‌هایی نزدیک به رویدادها و دارای تجربه (آسمن و فرورث ۳۸) می‌یابند که تقریباً هم‌سن بوده و در نتیجه خود را از نسل‌های قبلی یا بعدی متمایز می‌کنند. مثلاً برادرم را از این رو می‌توان به نوعی به‌عنوان یک فعالیت ذهنی به کلام در نیامده (حری ۳۱) در دوران جنگ جهانی دوم تعبیر کرد که تقریباً شصت سال بعد و در اوج پختگی نویسندگی اووه تیم به کلام درآمده است.

ملاقات نسل‌های مختلف در کانون خانواده می‌تواند دو نوع موقعیت درگیری ایجاد کند: از یک سو، اغلب می‌تواند منجر به واکنش‌های تدافعی از طرف خانواده شود (چه از طرف کودکان و چه از طرف نوه‌ها در مقایسه با والدین یا پدربزرگ و مادربرگشان). با این حال، این ملاقات از طرف دیگر می‌تواند خود را در رابطه‌ی قوی وفاداری بین اعضای خانواده نشان دهد، به این معنی که ارزیابی عینی

در موارد شدید منفی از رفتار تک تک اعضا ممکن است گاهی اوقات ممکن نباشد، حتی اگر به گستره‌ی جنگ در آلمان مرتبط باشد که به نابودی‌اش به تفصیل پرداخته شده است.

حافظه‌ی خانواده را می‌توان به‌عنوان زیرمجموعه‌ی حافظه‌ی ارتباطی (ولتسر ۱۲) توصیف کرد. نکته‌ی خاص در مورد آن این است که موضوعات و رویدادها به‌عنوان دانش منتقل نمی‌شوند، بلکه به‌عنوان یقین بیان می‌شوند (۲). حافظه‌ی خانوادگی کارکرد مهمی در آگاهی تاریخی فردی دارد، زیرا نماینده‌ی درک متفاوت یک نسل خاص از رابطه‌ی بین شخصیت‌ها، داستان زندگی و زمان تاریخی است (۷۴). در عین حال، هدف این است که این سه جنبه (شخصیت‌ها، داستان زندگی و زمان تاریخی) را با هم هماهنگ کنیم، تا دیدگاه‌های خاص نسل‌های مختلف را به سمت یک نقطه سوق دهیم (۷۴). بنابراین ویژگی حافظه‌ی خانواده این است که معیارهای حقیقت بر اساس وفاداری و هویت ما به گروه (۱۳) شکل گرفته‌اند.

ولتسر در پروژه‌ی مطالعاتی خود^۱ در باب موضوع چندنسلی بر «سنت آگاهی تاریخی»، تصریح کرده و بر این باور است که حافظه‌ی خانوادگی یک واحد عملکردی ترکیب‌کننده است که به‌طور ساختگی یک حافظه‌ی مشترک ایجاد می‌کند و از این طریق انسجام و هویت را تضمین می‌کند (۲۰).

مثلاً برادرم: زمینه‌ی ادبی و محتوایی

در نقل قول ذیل از اتوبیوگرافی مثلاً برادرم، تمامی آنچه را که از نظر محتوایی می‌توان از این اثر انتظار داشت نهفته است: «بمباران شد و کمی بعد پسر افتاد. این سرنوشت خانواده و جنگ بود. نابود کردن همه چیز» (تیم ۳۴). اووه تیم به‌عنوان راوی اول شخص از منظر شخصی خود از سرنوشت خانواده‌اش - پدر، مادر، خواهر هانه لوره^۲ و برادر کارل هاینتس - گزارش می‌دهد، زندگی آنها را ردیابی کرده و سعی می‌کند رفتار گذشته را از منظر فعلی به تصویر بکشد، بدون آنکه ارزیابی انتقادی از آن داشته باشد. آنچه که در این اثر توجه‌ی خواننده را به خود جلب می‌کند، این است که در آن از ابتدا تا انتها به آرزوی برآورده نشده‌ی اووه تیم برای برقراری ارتباط با شخصیت پدر در سطح داستانی اشاره می‌شود (گولشر ۳).

تمرکز اووه تیم در اتوبیوگرافی مثلاً برادرم بر روی کنار آمدن با گذشته‌ی ناسیونال سوسیالیستی خانواده در دوران پس از جنگ جهانی دوم است و برادر نویسنده نقش اصلی را در زندگی خانواده‌ی

^۱ در این پروژه این سوال مطرح شده بود که چگونه خانواده‌های آلمانی در مورد دوره‌ی ناسیونال سوسیالیسم و هولوکاست صحبت کرده و چه ایده‌هایی در مورد این دوره از نسلی به نسل دیگر منتقل شد. اعضای خانواده از سه نسل در مصاحبه‌های خانوادگی و فردی مصاحبه شدند. نتایج به وضوح نشان داد که اطلاعات متفاوتی در حافظه‌ی خانواده نسبت به جنگ و ناسیونال سوسیالیسم در مقالات علمی یا مؤسسات عمومی مانند مدارس یا دانشگاه‌ها منتقل می‌شود. آنچه در این پروژه مورد توجه قرار گرفته بود، این نکته نبود که آیا اعضای خانواده از رژیم ناسیونال سوسیالیستی حمایت می‌کنند و یا حتی در آن نقش و یا مشارکت داشته‌اند، بلکه آنچه مورد توجه قرار گرفت، این بود که رنج خانواده‌ی خود فرد چگونه بوده است.

^۲ Hanne Lore

تیم بازی می‌کند. او در سال ۱۹۴۳ و پس از جراحت شدید در اوکراین به‌عنوان یک عضو واحد زبده‌ی «گروه حفاظت» اس اس درگذشت. اووه تیم در این زمان فقط سه سال داشت. تفاوت سنی او با برادرش (۱۶ سال) بزرگترین مشکل ارتباطی او بود، زیرا او نتوانست نظر خود را در مورد برادرش بازگو کند: «او درباره‌ی خودش، زندگی‌اش، فقط از چند نامه باقی مانده و از دفتر خاطرات صحبت می‌کند» (۳۳).
خاطره‌ی شخصی اووه تیم از برادرش تصویری بسیار مبهم و شاید حتی تاریک است که فقط این‌گونه می‌تواند در کتاب *مثلاً برادرم* ترسیم شود:

«نه چهره‌اش را به یاد می‌آورم، نه آنچه پوشیده بود، احتمالاً یک لباس، اما به وضوح این وضعیت: چگونه همه به من نگاه می‌کنند، چگونه موهای بلوند را پشت کمد می‌بینم، و بعد این احساس که دارم در هوا غوطه‌ور می‌شوم - شناور هستم» (۷).

اووه تیم درگیری درونی را که ناشی از خاطرات سرکوب شده‌ی برادرش است، در رویاهای خود پردازش می‌کند. برادر اغلب در اینجا نقشی منفی بر عهده می‌گیرد، مثلاً می‌خواهد به آپارتمان نفوذ کند و تیم تلاش می‌کند از این کار جلوگیری کند (۱۰). این حضور مداوم متوفی و این فکر عذاب‌آور که برادرش در نهایت می‌توانست در جنایات ناسیونال سوسیالیسم دست داشته باشد. تیم را بر آن داشت تا در قامت یک نویسنده با گذشته‌ی خود روبه‌رو شود. دفتر خاطرات مخفیانه‌ی برادر^۱، چند نامه‌ی میدانی و گفت‌وگوهای والدین به تیم در بازسازی صحنه‌ها کمک می‌کند. به نظر می‌رسد که گذشته‌ی حل نشده‌ی برادر نیز کلید تمایل اووه تیم برای کشف خود (هویت خود) باشد. این‌گونه است که اووه تیم درمی‌یابد که او چگونه به فردی که امروز است تبدیل شده است. این موضوع زمانی مشخص می‌شود که او از تصویر فوق به‌عنوان تنها خاطره‌ی برادرش صحبت می‌کند: «برای من شناخت از خودم آغاز می‌شود، خاطره [...]» (۷).

مثلاً برادرم اثری برای مقابله با کلیشه‌های افراطی ناسیونالیستی است که هنوز نیز در اشکال مختلف در جهان رواج دارد و نقطه‌ی اوج آن پدیده‌ی شوم ترامپیسم است. در اثر اووه تیم بیش از آنکه شیفتگی آلمانی‌ها به ایدئولوژی ناسیونال سوسیالیسم آماج شدید حملات نویسنده قرار گیرد، دلایل این شیفتگی نقد می‌شود تا خواننده نه فقط تصویری از رویدادهای دوران جنگ جهانی دوم و نگرش خانواده‌های آلمانی نسبت به این پدیده و ایدئولوژی ناسیونال سوسیالیسم بدست آورد، بلکه در مورد این شیفتگی به قضاوت بنشیند و خود نتیجه بگیرد که چگونه نسلی کورکورانه سرنوشت خود را به حاکمیت رایش سوم سپرده است. و از این‌روست که آنچه در این اثر در مرکز ثقل تفکر اووه تیم قرار

^۱ یادداشت‌های موجود در دفتر خاطرات برادر اووه تیم از ۱۴ فوریه ۱۹۴۳ آغاز شده و در ۶ اگوست (اوت) ۱۹۴۳ به پایان می‌رسند.

گرفته است، قضاوت خواننده در چگونگی بازتاب مفهوم تقصیر نسلی است که سرنوشت خود را به دست یک رژیم مستبد سپرده است.

حاکمیت چنین فضایی در خانواده اووه تیم را می‌توان با مشکل نسل ۶۸ (۱۹۶۸) که در ابتدا مخاطبی در پدر نمی‌یابد، مقایسه کرده و اذعان داشت که اختلاف نظر این نسل با پدرانی که در دوران حاکمیت ناسیونال سوسیالیسم در خدمت این تفکر بوده‌اند، بسیار چشمگیر است. آنان به هیچ وجه نمی‌توانند با پدرانشان ارتباط برقرار کرده و با آنها صحبت کنند، زیرا می‌دانند که پدرانشان تا چه حد در جنایات نازی‌ها دست داشتند (کوهر ۵۴۳).

شکاف عمیق ایجاد شده‌ی نسل ۶۸ با پدران به دلیل گذشته‌ی نازیستی آنان بوده و این نسل به صورت عینی با جنایاتی که توسط والدین که مسئول نازیسم و هولوکاست هستند، مواجه شده است. این نسل نمی‌تواند خود را در گذشته قرار دهد. زیرا والدین که گذشته را این‌گونه پیش برده‌اند، در مورد تجربیات خود، سکوت می‌کنند. جنایات باعث می‌شود که نسل ۶۸ در شناسایی والدین‌شان به مشکل برخورد کرده و در ارجاعات مثبت به آنها دچار دشواری شود (گولشر ۳-۴).

کارل هاینتس، برادر اووه تیم، متولد دهه‌ی بیست قرن بیستم (سال ۱۹۲۴) بوده و در نوجوانی شیفته‌ی تفکر ناسیونال سوسیالیسم شده و به میدان جنگ جهانی دوم به‌عنوان محلی برای اثبات وفاداری خود به حاکمیت رایش سوم و ایدئولوژی ناسیونال سوسیالیسم می‌نگریست. اووه تیم در سال ۱۹۴۳ و در زمانی که برادرش در جبهه‌های جنگ حضور یافت، فقط سه سال داشت (۱۶ سال کوچکتر از برادرش). با این حال گفته‌های ذیل از وی (در سال ۱۹۴۳) بیانگر تمامی زوایای تفکر حاکم در خانواده‌ی (به‌ویژه پدر) نویسنده‌ی اثر شگفت‌انگیز مثلاً برادرم است:

«از باغ بیرون می‌آیم و وارد آشپزخانه می‌شوم که بزرگ‌ترها در آن ایستاده‌اند ... آنها باید چیزی گفته باشند که دیگر به خاطر ندارم ... آنها باید به کمد سفید نگاه کرده باشند ... آنجا معلوم شد که منظور نظرشان یک عکس دقیقاً بالای کمد است، می‌توان موهای بلوند را دید. یک نفر پشت آن پنهان شده بود - و بعد برادر بیرون می‌آید و مرا بلند می‌کند. من نمی‌توانم چهره‌اش را به خاطر بیاورم ... اما این وضعیت کاملاً واضح است: چگونه همه به من نگاه می‌کنند، چگونه موهای بلوند پشت کمد را پیدا می‌کنم و بعد این احساس که من را بلند می‌کنند - من شناور هستم.»

(تیم ۱۷)

{...}

بله، او بلوند، چشم آبی، قد ۱،۸۵، با یک شجره خانوادگی خالص «آریایی» بود که به پدر بزرگ و مادر بزرگش برمی‌گردد. بخش توتین کوپف اس اس او را بلافاصله هنگامی که در اواخر سال ۴۲ داوطلب شد، برد (۲۲-۲۳).

آنچه که در این نقل قول جلب نظر می‌کند، نگاه نویسنده به غرور خانواده نسبت به نژاد آریایی خویش و افتخار به فرزندی است که با شرکت داوطلبانه در جنگ در راه ایددولوژی ناسیونال سوسیالیسم گام برداشته است. برادر اووه تیم، از نظر پدر خانواده، فرزند مورد علاقه‌اش و نماینده‌ی بارز تفکر ناسیونال سوسیالیسم بود، او از دید پدرش شجاع و شایسته بوده و همیشه نیز چنین باقی می‌ماند. در آخرین نامه‌ی برادر اووه تیم از جبهه در سپتامبر ۴۳ از او کراین با وجود وضع اسفناک او نکاتی قید شده است که حاکی از آرامش خاطرش در وفاداری به آرمان‌هایش است:

«بابای عزیزم متأسفانه روز ۱۹ به شدت مجروح شدم، از هر دو پایم مورد اصابت گلوله اسلحه ضد تانک قرار گرفتم که الان قطع کرده‌اند. پای راست را از زیر زانو و پای چپ را از ران برداشتند، دیگر درد زیادی ندارم، به مامان بگو خیالش راحت باشد، همه چیز تمام می‌شود، من تا چند هفته دیگر آلمان هستم.» (۱۸)

این آرامش خاطر برادر پس از یک جراحی سخت و کشنده، بیانگر عمق ایمان وی به آرمان‌های وی است. کمی بعد کارل هاینتس در حالی که پاهای وی قطع شده بودند، در خاک او کراین چهره بر نقاب خاک کشید. دفترچه‌ی خاطرات او در آخرین محموله‌ی پستی به خانواده او تحویل داده شد. یک جعبه مقوایی کوچک با حروف، مدال‌ها، چند عکس، یک لوله خمیر دندان و یک شانه. و برجسته‌ترین چیزی که از بدنش باقی مانده بود، چند تار موی بلوند بوده است. و خمیر دندان داخل لوله نیز اکنون به سنگ تبدیل شده بود.

با آنکه از یادداشت‌های کوتاه برادر اووه تیم در دفترچه‌ی خاطرات او استنباط می‌شود که نگاه او در باب جنگ ناسیونالیستی چیست، اما او هرگز در دفترچه‌ی خاطرات خود تصویر دقیقی از جنگی که در آن حضور داشت و نیز میدان نبرد و تیراندازی‌های روزانه ارائه نمی‌دهد. در این یادداشت‌ها گرچه هیچ اظهارنظر تحقیرآمیزی در مورد روس‌ها یا یهودیان دیده نمی‌شود، اما اثری نیز از دلسوزی برای رنج مردم غیرنظامی و یا دلسوزی برای خود وی نیست. او حملات شدید هوایی به زادگاهش هامبورگ در ژوئیه ۱۹۴۳ و قتل زنان و کودکان را غیرانسانی می‌نامد و با وجود این به جنایات سربازان آلمانی در اتحاد جماهیر شوروی و قربانیان بی‌شمار اشاره‌ای نمی‌کند. و از این‌روست که اووه تیم با حیرت می‌گوید: «احتمالاً این رنج، این ویرانی و این مرگ‌ها برای او عادی به نظر می‌رسید، یعنی انسانی» (۳۶).

او از حذف هرگونه دلسوزی در یادداشت‌های برادرش که به او اجازه می‌دهد که موقعیت‌ها «به‌طور انسانی در وطنش و از نظر انسانی اینجا، در روسیه» از هم متمایز شوند، بهت زده است: کشتن غیرنظامیان یک زندگی عادی روزمره در اینجاست، حتی ارزش ذکر کردن در آنجا را ندارد (۱۰۲). اووه تیم خاطر نشان می‌کند که برادرش «تا حدی نابینا» است. برادرش در حالی که بمباران شهر هامبورگ را محکوم و کشتار زنان و کودکان را غیرانسانی می‌خواند، اما ظاهراً رفتار اس اس در اوکراین را عادی می‌داند. کشتن سرباز دشمن که دود سیگارش باعث شده تا محل اختفایش لو برود، برای او طبیعی به نظر می‌رسد: «۷۵ متر [متر] آنطرف‌تر ایوان سیگار می‌کشد، طعمه‌ای لذیذ برای مسلسل من!» (۲۷).

در مورد دلیل اینکه چرا او به اس اس ملحق شد، هیچ توضیحی در دفتر خاطرات داده نمی‌شود. اووه تیم فقط ذکر می‌کند که مادرش بعداً گفت که مخالف این اقدام کارل هاینتس بوده است: (۳۰) «مادر هرگز پدر را سرزنش نکرد، گفته شد که ... پدر در این مورد چیزی نگفت. اما نیازی هم به توضیح نبود، این فقط اجرای بی‌کلام چیزی بود که پدر در هماهنگی با جامعه می‌خواست» (۲۹-۳۰).

اووه تیم در مثلاً برادرم رشد اجتماعی و ذهنی یک خانواده‌ی آلمانی را که البته توسط پدر خانواده تحمیل شده است، ترسیم می‌کند، پدری که حتی پس از جنگ به‌عنوان یکی از نشانه‌های تبعیض، اووه تیم را تحقیر و از برادر کشته شده به نیکی یاد می‌کرد. او هنوز از افتخار آلمان صحبت می‌کرد و نمی‌خواست هیچ مسئولیتی در قبال ناسیونال سوسیالیسم و آزار و اذیت یهودیان بپذیرد و از گذشته‌ی ناسیونال سوسیالیستی خود به‌عنوان نقطه‌ی عطفی در زندگی خود یاد می‌کرد.

اووه تیم همیشه دوست داشت درباره‌ی برادرش بنویسد، اما این به معنای نوشتن درباره‌ی خانواده نیز بود. گرچه پدرش فقط چند سال پس از جنگ جهانی دوم به علت بیماری از دنیا رفت، اما او پس از مرگ مادر و خواهرش بود که به این موضوع پرداخت. وفاداری خانوادگی که نقش مهمی در تولید تصاویر تاریخی ایفا می‌کند، احتمالاً در این تصمیم اووه تیم نقش مهمی داشته است.

اگر از بعد روانشناختی و به عبارتی روانشناسی اجتماعی به مفهوم خانواده نگریسته شود، باید به این واقعیت اذعان کرد که گرچه شکاف بین نسل جوان پس از جنگ و پدران به دلیل شرکت آنان در جنایات جنگ جهانی دوم بسیار عمیق بود و فرزندان و نوادگان نسل دوران حاکمیت ناسیونال سوسیالیسم از طریق آثار و به‌ویژه آثار ادبی متوجه نکات بسیار زیادی در مورد وحشت حاکم در دوران ناسیونال سوسیالیسم شدند، با این حال آنان به دلیل رویکردهای عاطفی حاکم در میان خانواده‌ها، نمی‌توانستند، نمی‌توانند و نمی‌خواهند تصور کنند که والدین یا پدر بزرگ و مادر بزرگ آنها فعالانه درگیر رویدادهای آن دوره بوده‌اند.

اووه تیم چنین باوری ندارد و در صدد است که نگاه کاملاً بی‌طرفانه‌ای نسبت به عمق رویدادها داشته باشد و در تلاش است بدون آنکه کسی را و حتی برادرش را متهم کند، وقایع دوران حاکمیت فاشیسم را نقد کند. او با نگاه انتقادی خود در اثر خویش به‌عنوان جستجوگر به دنبال سرخ‌ها است و آنها را روایت کرده تا در نهایت به این نتیجه برسد که چگونه جهان‌بینی، تفکر و بینش حاکم در میان خانواده‌های آلمانی در دوران حاکمیت فاشیستی ناسیونال سوسیالیسم در آرمان و بنیان خانواده خدشه وارد کرده و ارتباطات خانوادگی را به تباهی و لجن کشیده است.

هدف اووه تیم از نگارش اتوبیوگرافی مثلاً برادرش این است که قضاوت در مورد بینش خانواده‌های آلمانی به جنگ ناسیونالیستی جهانی دوم را به خواننده‌ی اثر خود بسپارد. به بیانی دیگر: او در اثر خود به دنبال ارزیابی صریح رویدادها نیست، بلکه این رویدادها را به تصویر می‌کشد. اووه تیم اعتراف می‌کند که امیال درونی برادرش در گرایش به سمت ایدئولوژی ناسیونال سوسیالیسم تا پایان به‌عنوان یک راز غیرقابل دسترس برای او باقی مانده است (پایان مفتوح و سپردن قضاوت به خواننده). برادرش چند هفته قبل از مجروح شدن مرگبارش، نوشتن را در دفتر خاطراتش متوقف کرده بود، با مدخلی که تیم در پایان کتاب خود این‌گونه نقل می‌کند: «من دفتر خاطراتم را در اینجا می‌بندم، زیرا فکر می‌کنم ثبت چنین چیزهای بی‌رحمانه‌ای که گاهی اوقات اتفاق می‌افتد بی‌معنی است» (۱۶۸).

روانکاو هارتموت رادبولد^۱ از دیدگاه روانشناسی و جمعی به پدرسالاری نزدیک می‌شود. وی خاطرنشان می‌کند که نویسندگانی که در طول یا پس از جنگ متولد شده‌اند، تجربه‌ی مشترکی دارند تا صدایشان شنیده شود: «تجربه‌ی یک پدر غایب». این تجربه‌ی مخرب هم‌چنین باعث شده است که آنان از نظر رشد فکری آسیب ببینند (۱۱)، زیرا پدرانی که از جنگ باز می‌گردند اگرچه از نظر جسمی در خانه هستند، اما از نظر روحی حضور ندارند. این بدان معنا است که آنها در ظاهر به‌طور مداوم حضور داشتند، اما به‌طور باطنی غایب بودند و بنابراین برای فرزندانشان از نظر روحی در دسترس نبودند (۱۱۸).

فوکس بر این نکته تأکید می‌کند که نویسندگان اگرچه به دنبال تسویه حساب درونی با پدران خود هستند، اما هم‌چنین اشتیاق غم‌انگیزی به ایده‌هایی دارند که مورد حمله قرار می‌دهند. با این حال، مهم‌ترین نیروی ایدئولوژیکی که در ادبیات مربوط به این پدران نهفته است، انکار سنت است. او بر این باور است که اشتیاق در متون به صراحت مورد بحث قرار نمی‌گیرد، بلکه فقط به‌طور غیرمستقیم

^۱ Hartmut Radebold

در سطح زیرمتن بیان می‌شود. بنابراین، این نیاز ضمنی به سنت یک مشکل حل نشده در ادبیات پدران باقی می‌ماند (۴۴).

اووه تیم با مثلاً برادرم اثری سیاسی و اجتماعی ارایه داده و بر بستر این نگاه سیاسی و اجتماعی به گذشته‌ی خانوادگی خود، رابطه‌ی عاطفی خود را نسبت به گذشته‌ی ناسیونال سوسیالیستی یکی از اعضای خانواده به چالش کشیده است.

عنوان اثر نشان می‌دهد که او بر اساس دیدگاه پدرش به‌عنوان محرک اصلی گرایش به ناسیونال سوسیالیسم در خانواده به موضوع نمی‌پردازد، بلکه بر اساس الگوی برادرش به واکاوی شیفنگی به ناسیونال سوسیالیسم می‌پردازد. او به‌عنوان تنها پسر باقی‌مانده در رقابت دائمی با برادر مرده‌اش بود و در مقایسه‌های مداوم با برادر بزرگ‌ترش احساس دردناکی داشت: «نبود، اما با بودنش تمام دوران کودکی‌ام را همراهی کرده است، در سوگواری مادر، در سرگردانی پدر، در اشاره‌های بین پدر و مادر. همیشه از او حرف می‌زدند، اتفاق‌های خرد و ریز و همه شبیه به هم را تعریف می‌کردند، حاکی از دل و جرأت و صداقت او» (تیم ۱۸).

اووه تیم با این گفته‌ها از طرفی نگاه تبعیض‌آمیز پدر و مادر خود را نسبت به خود و برادر خویش ابراز کرده و از طرف دیگر بر این نکته تأکید می‌کند که برادر وی با شهادت بی‌بدیل خود در راه آرمان رایش سوم از جایگاه برجسته و ویژه‌ای در خانواده برخوردار بوده و با مرگ خویش سند وفاداری خود را به ایدئولوژی ناسیونال سوسیالیسم را امضا کرده است. برادر مخفیانه به رویاهایی اووه تیم می‌رود. شاید حتی بتوان در راستای دیدگاه اووه تیم نسبت به برادرش نتیجه گرفت که او به زور وارد خواب‌هایش می‌شود:

«کسی می‌خواهد وارد خانه‌ام شود. موجودی است تیره، سر تا پا پوشیده، گل آلود، بیرون در. آن موجود که چهره ندارد سعی می‌کند به زور وارد شود. با تمام توانم در را فشار می‌دهم. این مرد بی‌چهره را که مطمئنم برادرم است عقب می‌زنم.» (۲۰)

آنچه که اووه تیم در باب برادر خود ابراز می‌کند، بیانگر این نکته است که وی بر لحظه‌لحظه‌ی زندگی او سایه افکنده است و او باید از این‌رو با ابراز دیدگاه‌های خود، خویش را از این سایه‌ی همیشگی در زندگی رهایی دهد. اما اووه تیم احتمالاً تنها زمانی می‌خواست که نقشه‌اش برای نوشتن در مورد برادرش و نقش وی در جنایات دوران حاکمیت ناسیونال سوسیالیسم را محقق کند که مادر و خواهرش که ۱۸ سال از او بزرگ‌تر بوده‌از دنیا رفتند. و این دقیقاً زمانی است که او احساس آزادی کرده و معنای آزادی را این گونه بیان می‌کند: «آزاد شدم تا درباره‌ی برادرم بنویسم، آزادی به این معنی که بتوانی تمام سؤال‌ها را بررسی و مجبور نباشی رعایت کسی یا چیزی را بکنی» (۲۰).

اتوبیوگرافی مثلاً برادرم با این موضع‌گیری اووه تیم، از این لحظه به بعد به جدال دو تفکر مبدل می‌شود. اووه تیم ملاحظات در مورد خانواده و برادر خود را کنار زده و در صدد است که نگاهی واقع‌بینانه نسبت به آنچه داشته باشد که مدت‌های مدیدی او را به خود مشغول ساخته است.

یکی از محدود وسایل متعلق به سرباز کشته شده (برادرش) که از جبهه برای مادرش فرستاده شد و نقش اساسی در اتوبیوگرافی مثلاً برادرم دارد، دفتر خاطرات برادرش بود: یادداشت‌های روزانه بین ۱۴ فوریه و ۶ اوت. از جمله مدارک باقی‌مانده‌ی دیگر، چند نامه‌ی پستی به همراه عکسی بوده است. اووه تیم سعی می‌کند که بر بستر این نشانه‌ها، با جزئیات در مورد نوشته‌های برجسته شده اظهار نظر کرده و البته در عین حال به تفسیرهای احتمالی نیز اشاره می‌کند: «این یکی از جاهایی بود که قبل از خواندن ادامه مطلب مکث می‌کردم و تردید داشتم» (۲۵).

پدر در مورد برادر اووه تیم همیشه این‌گونه صحبت می‌کرد: قابل احترام. پدر و مادر هرگز اجازه ندادند برای پسر گمشده‌شان اتفاقی بیفتد. وقتی از مادرش پرسیدند که چرا برادرش برای اس اس ثبت نام کرد، مادرش گفت: «از روی آرمان‌گرایی. او نمی‌خواست عقب بماند. او نمی‌خواست در برود» (۲۹). و پدر نیز چنین موضع صریحی گرفت: «آن پسر در شاخه‌ی نظامی اس اس بود. اس اس یک گروه رزمی معمولی بود. جنایتکارها جای دیگه بودند، اس اس. گروه‌های عملیاتی. مخصوصاً اون بالایی‌ها، گروه رهبری. سوء استفاده از آرمان‌گرایی آن جوان» (۳۰).

تحقیقات اووه تیم به ناچار به والدین منتهی می‌شود. آنها نه تنها منبع موثق هستند، بلکه موضوع تحقیقات او نیز می‌شوند. اووه تیم به این موضوع پی برده که گذشته‌ی نازی‌ها هنوز بر او مستولی است و نویسنده می‌خواهد این تداوم‌ها را در کتاب خود با استفاده از مثال برادرش و خانواده‌اش برای خوانندگان قابل قبول کند:

«نوشتن درباره‌ی برادرم، یعنی نوشتن درباره‌ی او، درباره‌ی پدرم. شباهت به او، شباهت من به او، از طریق این شباهت، شباهت من به برادرم معلوم می‌شود. نزدیک شدن به آنها از طریق نوشتن، یعنی سعی در پراکنده کردن آنچه در یادها حفظ کرده‌ای، سعی در پیدا کردن درباره‌ی خودت.» (۲۹)

اووه تیم در تصویر خانوادگی خود پرتراهی را به خواهرش هانه لوره نیز تقدیم می‌کند. او یک زن کاملاً بدشانس است که دو نامزد خود را در جنگ از دست می‌دهد، درگیر نوعی فریب در ازدواج می‌شود و با یک یهودی ایرانی دوست می‌شود که در نهایت یک تصادف رانندگی مرگبار دارد. سال‌ها به این

ترتیب می‌گذرند. تیم نتیجه‌گیری موجزی در باب خواهر خود دارد، خواهری که بر اثر سرطان در حال مرگ است.

یکی از جلوه‌های بسیار مهم در اتوبیوگرافی مثلاً برادرم چگونگی ارتباط پدر با تنها دخترش است. پدر اووه تیم در اثر وی به‌عنوان شخصیتی معرفی می‌شود که به پدرسالاری اولویت داده و همیشه آرزو داشت که یک پسر داشته باشد. با این حال، تحقق این آرزو با تولد دخترش، هانه لوره به تعویق افتاده بود. او رابطه‌ای فاصله‌دار با دخترش داشته، نسبت به او دلسوزی نداشته است و به همین دلیل نیز نمی‌تواند آموزش مناسب و باب میل خود را به دخترش تحمیل کند. این وضعیت را می‌توان با سبک زندگی‌ای توضیح داد که مورد حمایت پدر نیست. در مقابل، رابطه‌ی پدر با کارل هاینتس کاملاً صادقانه است. او به این که پسرش در ارتش خدمت می‌کند، افتخار می‌کند (هیلشر ۱۳).

آنچه اووه تیم درباره‌ی مادرش گزارش می‌دهد (مثلاً در مورد دوران کودکی مادرش با نامادری شیطان صفت)، تکان‌دهنده است. او پس از پایان جنگ مغازه‌ای را که پدرش تأسیس کرده بود، اداره می‌کرد. پدرش بسیار زود پس از یک بیماری سخت از دنیا می‌رود. او در ماه‌های پایانی عمر خود فقط می‌توانست با دست دادن با پسرش ارتباط برقرار کند: «فشار دست‌هایش، الفبای مورس بین ما» بود (تیم ۱۲۷). یک آرزوی مادر اووه تیم تا آخر عمرش هرگز برآورده نشد. مادر تمام عمر آرزوی زیارت قبر پسر فوت شده‌اش را داشت: با مرگ مادر، آرزوی رفتن به آنجا به دوش اووه تیم نهاده شد (۱۳۱). البته سؤال اووه تیم در مورد اینکه برادر خود را چگونه می‌بیند و اینکه آیا او حتی چیزی مانند ارتکاب جرم و گناه را احساس می‌کند، بی‌پاسخ مانده است. برای برادر کوچکتر واضح است که برادر بزرگتر از مسئولیت شانه خالی می‌کرد. احتمالاً برادرش آنقدر تحت تأثیر اقتدارگرایی و تفکرات ناسیونال سوسیالیستی پدرش به‌عنوان رکن اصلی خانواده بود که هر حرکتی که خدشه‌ای در این ارتباط خانوادگی ایجاد می‌کرد، از دید او به‌عنوان یک گناه بزرگ تلقی می‌شد. اووه تیم بی‌آنکه قضاوت صریحی در مورد اعمال برادرش داشته باشد، این‌گونه دیدگاه خود را در مورد ظلم و گناه ابراز داشته است:

«نوشتن در مورد رنج‌ها، در مورد قربانیان، همچنین به معنای پرسیدن سوال در مورد عاملان، در مورد گناه، در مورد دلایل ظلم و مرگ است - چگونه وجود دارد. تصور فرشتگانی که تمام گناهان و رنج‌های انسان را ثبت می‌کنند، حداقل این را شهادت خواهند داد.» (۱۳۲)

۳- نتیجه‌گیری

موضوع جنگ ناسیونالیستی جهانی دوم به‌گونه‌ای با ادبیات معاصر آلمان گره خورده است که بسیاری از نویسندگان معاصر آلمانی تا سالیان متمادی از آن برای بیان دیدگاه‌های سیاسی روز خود و تقابل آن با گذشته‌ی ناسیونال و سوسیالیستی والدین خود سود جستند. اثر مثلاً برادرم نوشته‌ی اووه تیم (اووه هانس هاینتس تیم) که برای اولین بار در سال ۲۰۰۳ منتشر شده است، با توجه به رشد

روزافزون جنبش‌های افراطی ناسیونالیستی در سال‌های اخیر که نقطه‌ی اوج آن شکل‌گیری پدیده‌ی شوم و خطرناک ترامپسیسم می‌باشد، از اهمیت دوچندانی برخوردار شده است.

اووه تیم با اتوبیوگرافی خود مثلاً *برادرم* یکی از رویدادهای سیاه و تاریک تاریخ آلمان (حاکمیت رایش سوم و نقش آن در ناسیونالیستی کردن جنگ جهانی دوم) را بر بستر چگونگی تأثیر این جنگ ناسیونالیستی بر نظام و آرمان خانواده‌های آلمانی به چالش کشیده و برای مستند کردن آن، گذشته‌ی ناسیونال سوسیالیستی خانواده‌ی خود را با محوریت قرار دادن سرنوشت برادرش در این جنگ ویرانگر به تصویر کشیده است. در این اثر، گرچه سرگذشت کارل هاینتس، برادر اووه تیم، محور اصلی داستان است، ولی سرگذشت پدر و مادر و خواهر وی نیز با سرنوشت این دو برادر عجین شده است. اووه با آنکه هنگام فوت برادر، سه ساله بوده و تنها تصاویر مبهمی در ذهن دارد، با استفاده از دفترچه‌ی خاطرات برادرش و عکس‌ها و نامه‌هایی که با کمک آنها وی با خانواده‌ی خود از میدان جنگ در اوکراین ارتباط برقرار می‌کرد، کمک گرفته است تا این اثر را خلق نماید.

اووه تیم در شمار آن دسته از نویسندگان ادبیات معاصر قرار دارد که سعی می‌کنند که واقعیت را بدون توجیه و بدون جبهه‌گیری بیان کنند. مثلاً *برادرم* اثری برای مقابله با کلیشه‌های افراطی ناسیونالیستی است که هنوز نیز در اشکال مختلف در جهان رواج دارد. در این اثر بیش از آنکه شیفتگی آلمانی‌ها به ایدئولوژی ناسیونال سوسیالیسم آماج شدید حملات نویسنده قرار گیرد، دلایل این شیفتگی نقد می‌شود تا خواننده نه فقط تصویری از رویدادهای دوران جنگ جهانی دوم و نگرش خانواده‌های آلمانی نسبت به این پدیده و ایدئولوژی ناسیونال سوسیالیسم به دست آورد، بلکه در مورد این شیفتگی به قضاوت بنشیند و خود نتیجه بگیرد که چگونه نسلی کورکورانه سرنوشت خود را به حاکمیت رایش سوم سپرده است. و از این‌روست که آنچه در این اثر در مرکز ثقل تفکر اووه تیم قرار گرفته است، قضاوت خواننده در چگونگی بازتاب مفهوم تقصیر نسلی است که سرنوشت خود را به دست رژیم مستبد رایش سوم سپرده و با جنگی که بر بستر تفکر ناسیونالیسم رقم خورده، غروب آرمان یک خانواده را به نظاره نشسته است.

Bibliography

Assmann, Aleida, Ute Frevert. *Geschichtsvergessenheit – Geschichtsversessenheit. Vom Umgang mit deutschen Vergangenheiten nach 1945*. Stuttgart, Deutsche Verlags-Anstalt GmbH, 1999.

- Fuchs, Anne. *The Tinderbox of Memory: Generation and Masculinity in Väterliteratur*. by Christoph Meckel, Uwe Timm, Ulla Hahn, and Dagmar Leupold, Edited by Anne Fuchs and Mary Cosgrove.. 2006.
- Grote, Georg. "Studies in German Literature, Linguistics, and Culture". German Memory Contests: The Quest for Identity in Literature, Film, And Discourse Since 1990. New York, Camden House, 2006. 41-66.
- Gülcher, Nina. *Zwischen Kontinuität und Bruch. Generationenverhältnisse in der deutschsprachigen Literatur nach 1945*. Freie Universität Berlin. 2017. Dissertation.
- Haddadi, Mohammad Hossein. "Ernst Junger and his withdrawal from war literature." In: *Pazhuhesh-e Zabanha-ye Khareji*. Vol. 1. No. 18. Tehran. 2004. 17-26.
- . "Role of World Literature and Comparative Literature in the Cultural Interaction of Nations". *Research in Contemporary World Literature (Pazhuhesh-e Zabanha-ye Kharji)*. voll 26. no 2. Tehran. 2021. 576-591.
- Hielscher, Martin. *Uwe Timm*. München, Deutscher Taschenbuch Verlag, 2007.
- Hory, Abolfazl. "Modes of Representing Narrative Discourse: Stream of Consciousness versus Interior Monologue". In: *Research in Contemporary World Literature [Pazhuhesh-e Zabanha-ye Kharji]*. voll 16. no 61. Tehran. 2011. 25-40.
- Köhler, Lotte. ed. *Hannah Arendt and Heinrich Blücher: Briefe 1936- 1968*. 2. Auflage. München, Piper Verlag. 1996.
- Radebold, Hartmut, *Abwesende Väter und Kriegskindheit. Fortbestehende Folgen und in Psychoanalysen*. 3. aktualisierte Auflage. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht. 2004.
- Schmück, Jochen et al. *Anarchie ist Gesetz und Freiheit ohne Gewalt, Uwe Timm zum 60. Geburtstag*. Berlin, Oppo Verlag, 1993.
- Timm, Uwe. *Am Beispiel meines Bruders*. Translated by Mahmood Hosseinizad, Teheran, 2019.

Welzer, Harald. *Opa war kein Nazi*. Nationalsozialismus und Holocaust im Familiengedächtnis. Frankfurt am Main, Fischer Verlag, 2008.